

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, vasárnap, 1908. október 11.

211. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 22)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egyóra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kereskedelem fejlesztése.

A magyar közgazdasági életet, sőt hatáskörében a politikai és társadalmi életet is, egy sajátságos járvány szállta meg az utolsó évtizedben. Ez a járvány, melyet mesterséges uton terjesztettek: az iparfejlesztést láz. A közjogi kérdésektől eltekintve, minden téren az iparfejlesztési eszme van napirenden, ennek hódol egész Magyarország. Jól tudjuk, hogy ezt a járványt Sztérényi József, kereskedelemügyi államtitkár hozta be, fejlesztette és terjesztette és még azon sem ütköztünk meg, hogy ezt az eszmét elsősorban nem az ország javára, hanem saját politikai és közéleti pályájának alapozására használta ki.

Akkor, mikor Sztérényi József nálunk az iparfejlesztés eszméjét fölvetette, maga sem sejtette, hogy az valaha milyen mértékre fejlődik. Nem is sejtette, mert akkor még hiányzott az ehhez szükséges közgazdasági képzettsége, amelyet csak akkor szerzett meg, mikor már vezető tényezőként vitte az iparfejlesztés ügyét.

Az erős és jó intuícióval rendelkező emberek ösztöne érezte meg Sztérényivel azt, hogy az iparfejlesztés eszméjével közéleti sikereket érhet el és mikor az eszme nagygyá fejlődött, nem riadt vissza föle, hanem mesterségesen tovább növelte, hogy ezen az alapon magasabbra emelkedhessenek.

Ez a mi iparfejlesztésünk genézise és evolúciója. Végtelenül nagy veszedelmünk volt azonban az, hogy e munka közben Sztérényi teljesen egyoldalúvá vált és ennek következtében a kereskedelem érdekei háttérbe szorultak. Ugyanakkor, amikor az iparfejlesztési járvány évente öt millió korona kiadással szerepel a kereskedelemügyi tárca költségvetésében, a magyar kereskedelem fejlesztésére jóformán semmit sem fordítanak. Az államraison szempontjából itt ugyan vizsgálat tárgyává kellene tenni azt, hogy vajjon ez a mulasztás tudatosan történt-e, azaz Sztérényi nem konstátálta-e maga is, hogy a kereskedelem ilyen nagy arányú mellőzése veszedelmes közgazdaságunkra, de a vizsgálatot ez alkalommal mellőzzük.

Elegendő, ha reámutatunk arra, hogy egészséges iparpolitika beteg kereskedelem mellett nem folytatható. De utalnunk kell arra is, hogy egész iparfejlesztési rendszerünk hibás, mert kizárólag a termelés fokozatát célozza, annélkül, hogy a megfelelő értékesítésről gondoskodnánk.

Az iparfejlesztési láz egyik csodálatos fatyuhajtása készül most szemeink előtt. A fővárosban egy új részvénytársaság van alakulóban, mely graphikai reprodukciók termelésével akar foglalkozni. Ezt a részvénytársaságot nagynevű műbarátok, köztük gróf Andrássy Gyula, gróf Andrássy Sándor, stb. alapítják és csak természetesen, hogy a gyár részére az alaptőke 30%-át tevő állami szubvenció már előzetesen biztosítva van.

A gyár műszaki vezetése jó kezekben lesz, mert azt olyan erőre bízták ki, e szakmában tizenkét évig dolgozott az Egyesült-Államok legjobb műintézetében. Es ez a gyár még sem fog sohasem prosperálni. Igazgatói nagyszerű közéleti emberek, művezetői elsőrangú erők lesznek, de a vállalkozásnak nincs kereskedelmi vezetője. Maguk az alapítók még azt sem tudják, hogy mennyi tőke kell egy

ilyen vállalkozáshoz; az alaptőke nagyságát 300.000 koronában preliminálták, de kikötötték az alapítási tervezetben azt is, hogy a részvénytársaság már akkor is megalakulhat, ha csupán 150.000 korona beszerzése sikerülne.

E kereskedelmi szempontból komikus vállalkozás hatása alatt kérdést intéztünk a nagy nevű alapítóhoz, hogy gondoskodtak-e előzőleg a gyár produktumainak értékesítéséről? A józan üzleti előrelátásnak e kérdése természetesen kedvezően választ nyert. Ismétlődni fog tehát a már nálunk megszokott, régi eset: állami szubvencióval gyárat alapítanak, tömegre termelnek különböző jó és olcsó árukat, amelyeket azonban nem tudnak eladni.

Ez a magyar iparfejlesztés kardinális hibája. Csak a termelésről s annak fokozásáról gondoskodnak, de az értékesítés kérdését teljesen mellőzik. A kereskedelemügyi minisztérium ezirányú munkássága a Kereskedelmi muzeum felállításával és a muzeumi levelezők delegálásával kimerült. Felállították azt a szent és csálhatatlan elvet, hogy a magyar iparcikkek részére exportpiacokat kell teremteni és a kiviteli kereskedelemmel vesződnék. A magyar iparnak pedig oly kitűnő piaca van, melynél jobbat keresve sem találhat és ez nem más, mint maga a magyarországi fogyasztás. Ezt pedig csakis kereskedelem útján hódíthatjuk meg és amíg ennek belátására el nem jutunk, haszontalanul öltik a számlálatlan milliókat iparunk fejlesztésébe.

Példákra hivatkozhatunk. A legnagyobb budapesti textil-kereskedelmi cég évtizedeken át kizárólag osztrák gyártmányokat árusított és egyetlen gondja az volt, hogy cégét a magyar kereskedőség köztudatában meggyökereztesse. Csak e feladat teljes megoldása után tért át az ipari pályára és anélkül, hogy állami szubvenciók után futkosott volna, megkezdte a textil-tömegek gyártását.

Az már azután természetesen, hogy mikor egy cég évente két millió korona értékű megrendelés fölött rendelkezik, akkor saját gyárának egy millió koronát érő termelését könnyedén el tudja helyezni.

A magyar ipar fejlődésének legnagyobb gátja az, hogy eladni nem tudnak gyárosaink. Az ipartelepeket műszaki emberek vezetik, a kik a kereskedelemhez nem értenek. Ritka a jó eladó! A hivatalos szellem pedig — a kereskedelemügyi minisztérium hivatalos szelleme — nem gondoskodik arról, hogy ezen változtasson.

Kereskedelmi iskoláink abituiensei kitűnő teoretikusok, de üzleti érzékük, gyakorlatuk nincs s ezért csak irodai alkalmazást találnak. A gyakorlati kereskedőkből pedig hiányzik a magasabb szakképzettség és így nagyobb kereskedelmi, vagy ipari vállalkozások élére nem juthatnak és ha véletlenül jutnak, akkor nem boldogulnak.

Alapjában nagy és egészséges eszme az iparfejlesztés, de gyakorlati keresztülvitelének módja elhibázott. Szoros összekötést kellene létesíteni a kereskedelem és ipar között akként hogy mindkét közgazdasági ág fejlesztése szimmetrikusan haladjon. Sürgős átszervezésre vár a kereskedelmi oktatás mai rendszere, mely a teórián veti a főszólyt, a humanóriákkal fog-

lalkozó középiskoláknak akarna versenyt csinálni és mellőzi a praktikumot.

Megkezdésre vár a kereskedelem-fejlesztési akció, melynek egyelőre csak torzszülöttje a Kereskedelmi Muzeum. Kicsérélendő a muzeumi levelezők! Józan elmével ki hihetné azt, hogy hercegek, zsentrik, mérnökök, jogászok, közéleti tősztozók — mert ezekből áll a muzeumi levelezői kar — üzleteket köthetnek a jelesen képzett, évtizedes gyakorlatokkal bíró külföldi kereskedőkkel.

Megdolgozásra vár az egész magyar fogyasztó piac. Természetesen nem a tulipán akcióra gondolunk, hanem azokra az agilis magyar utazókra, akik osztrák cégek szolgálatában állanak és akiket állami pénzen kellene megnyerni arra, hogy magyar árucikkkel dolgozzanak.

Kevés reményünk van azonban arra, hogy mindez hamarosan bekövetkezzék. A koalíciós aerát bizonyos joggal vádolják azzal, hogy tendenciája kereskedelemellenes. Elvi ütközőpontok körül folya le itt tehát elsősorban a harc, de kétségtelen, hogy abban az egészségesebb közigazgatási irányzatnak, a jobb belátásnak, a magyar kereskedelemnek kell győznie.

Olaszországnak nincs ellenvetése.

Tittoni külügyminiszter nagykövettel tanácskozva, kijelentette, hogy Olaszországnak nincs semmi ellenvetése Bosznia-Herzegovina annexiója ellen, de szerinte a béke fenntartásának egyetlen biztosítéka, ha a berlini szerződést aláíró hatalmak valamennyien megállapodásra jutnak. A konferencia egybehívása Tittoni vélekedése szerint nem föltétlenül szükséges, erre csak akkor kerülne a sor, ha a kabinetek közt a tárgyalások nem vezetnének eredményre.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület tegnap délután Vio Ferenc dr. podeszta elnöklésével ülést tartott, amelyen huszonhét képviselőtestületi tag jelent meg. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után Stupicich három interpellációt intézett a podesztához. Kérde a podesztát, hogy a nyilvános munkák igazgatója miért nem jelent meg az ülésen s ezzel kapcsolatban szövéteszi, hogy a tüzoltók panaszkodnak, hogy a vízvezeték sok helyen nem bír elégséges víznyomással, ami tűz esetén végzetes lehet. A podeszta megnyugtató válasza után második interpellációját terjeszti elő, hogy miért nincs még Mlaccán kiseddóvó intézet? Vio dr. podeszta válaszában hangsúlyozza, hogy a város pénzügyei nem engedik meg hasonló intézmény létesítését, mire Stupicich harmadik interpellációjában azt kérdezi a podesztától, hogy a gáztársaság ügyében szeptember 30-ikán tartott ülésről nem adott felvilágosítást? A podeszta kijelentette Stupicichnak, hogy öt óvatossági szempontok vezérelték, amikor felvilágosítást nem adott.

Végül Steinacker Artur a villamos vasut ügyében interpellált, hangoztatva, hogy a villamos kocsin az állapotok türhetetlenek. A podeszta válaszában bejelentette, hogy sok mulasztást pótolnak már, de a forgalom megnövekedése miatt az egyes intézkedéseket csak lassan-lassan lehet keresztülvinni.

Az interpellációk után jóváhagyták a kapucinusknál egy telekrész eladását és elfogadták a tanács javaslatát, amely a Minach-féle teleknek 248,000 koronáért való megvételére vonatkozik.

Ezzel az ülés véget ért.

— Az állami altisztek és szolgák. Az állami és megyei altisztek és szolgák sorába tartozó alkalmazottak tudvalevőleg az országgyűlés pénzügyi bizottságához feliratot intéztek, melyben sorsuk javítása érdekében sürgős intézkedést kérnek. A memorandumban, melyet a fiemei állami altisztek és szolgák bizottsága is aláírt, elmondják, hogy a rendszeres alkalmazásban levő altisztek és szolgák helytén csupán az a javítás történt, hogy a kinevezéstől számított időközben öt-öt évenként száz-száz koronával lépnek elő s tizenöt évi szolgálat után a fizetési pótlékkal együtt számított 900, 1000 és 1100 korona fizetési fokot érik el, — de felette sérelmes az, hogy ebben a fizetési fokozatban a fulnyomó rész megreked. El van zárva az út, hogy a már husz, huszonöt és harminc évi szolgálatot meghaladó alkalmazottak az altisztek részére megállapított 1000, 1100, 1200, 1300 és 1400 korona fizetési fokozatba előléphessenek. Az előmenetelre nincsen hely, nincsen állás rendszeresítve s így az állami szolgálatban a legmostohább javadalmazás közben megöregedett alkalmazottak szintén azt a fizetést élvezik, melyet a legifjabbak már tizenöt évi szolgálat után elérnek. Kérik, hogy sorsuk javítása ügyében megfelelő intézkedést tegyen és hogy az államvasutókat családtagjaikat féláru kedvezményben részesítse.

— Hajókatasztrófa az egyenlítőn. A „Spartan Prince” angol gőzös összeütközött egy vitorlással az Océanon, az egyenlítő tájékán. A gőzös egyik megmenekült utasa ezeket mondja el a katasztrófáról: Augusztus 15-én indultam el Newyorkból a „Spartan Prince” angol gőzösről, melynek huszonnégy nap alatt kellett volna Bucros-Airesbe érkeznie. Kétheti utazás után, miközben a tenger állandóan viharos volt, egy éjszaka irtózatos lökésre ébredtünk. Ijedten szaladtunk a földélezetre, mi alatt még két lökést éreztünk és a hajóárbcok reccogva dőltek a földélezetre. Egy ismeretlen vitorláhajó ütközött gőzösrünkbe, annak oldalán rettenetes rést ütve, melyen át a víz bömbölve tödült hajónk belsejébe. Kapitányunk megpróbálta a hajó megmentését, de fél napi küzdelem után a vihar miatt erről le kellett mondania és parancsot adott, hogy a hajó utasai és személyzete a mentőcsónakokra üljenek. Negyvenen voltunk összesen és három csónak állt rendelkezésünkre. Éppen ideje volt, mert a gőzös pár perc múlva elmerült, óriási örvényt kavart. En, mint egyetlen első osztályú utas, a kapitány csónakjába kerültem, melybe összesen tizenötén jutottunk az emeletnyi magas hullámok kényére. Kőemény kétszersüllet kellett táplálkozunk, de ezzel is takarékosan, mert nem tudhattuk, meddig kell a nyit tengeren kinlődnünk. Hat napi küzdelem után elértük a brazilai partokat, miközben 400 angol mértföldnyi utat tettünk meg, elképzelhetetlen szenvedések közepette. Hogy a másik két csónak utasaival mi történt, nem tudom.

— Kinevezés. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Illés Zsigmondot, a m. kir. kereskedelmi muzeum északafrikai levelezőjét a m. kir. kereskedelmi muzeum központi személyzeti létszámában való sorozással fizetéstelen muzeumi levelezővé nevezte ki.

— Szétkergetett Garibaldisták. Rómából jelenti tudósítónk, hogy négyszáz öreg Garibaldista katona vasárnap a belügyminisztérium elé akart vonulni, hogy kérvényüket a melyben csekély nyugdíjért esedeztek, átnyújthassák. Az öreg harcosok vörös sapkával és vérvörös ingben vonultak végig az utcákon. A garibaldisták azonban nem jelentették be tüntető felvonulásukat a rendőrségnek, amiért is két ízben is szétkergette őket. Végre az egyik garibaldista egy rendőrtisztnek adta át a kérvényt, a küldöttséget azonban nem eresztették a belügyminiszter elé.

— A boszniai külkereskedelmi forgalom. „Bosznia és Hercegovina 1907. évi külkereskedelmi áruforgalmának főeredményei” cím alatt a szerajevói országos kormány most adja ki a két tartomány múlt év külkereskedelmének statisztikai anyagát, mely a jelen viszonyok között a közönség különös érdeklődésére számíthat.

A közlemény legjelentősebb statisztikai eredményei közül kiemelendők a következők:

Bosznia és Hercegovina 1907. évi külkereskedelmi mérlege 1903. óta ezuttal először passzív volt. A behozatal értéke a múlt évi 108.184,523 koronáról 114,492,195 koronára emelkedett, míg a kivitel értéke ugyancsak a múlt évi 117,713,041 koronáról 112,100,703 koronára szállott alá, habár másrészt ugyanis meghaladta az 1906 előtti évek kivitelének értékét. A behozatal emelkedett: ásványolajban, cukorban, vegyészeti segédanyagokban, déli-gyümölcsben. Az 1903—1906. évek behozatalából (az 1907. évi adatok még nem állottak rendelkezésünkre) magyarországi származású árukra 32—39 százalék esik, míg a kivitelnek 20—22 százaléka irányul Magyarország felé.

— A zágrábi diáksztrájk. A zágrábi diákok tegnapra gyűlést hívtak egybe abból a célból, hogy megállapodjanak, vajjon folytassák-e a zágrábi egyetemen folyó diáksztrájkot, vagy pedig beszüntessék-e azt. Minthogy azonban elmulasztották a gyűlést a déliáni hivatalnak bejelenteni és annak megtartására az engedélyért felfolyamodni, a dékánatus az utolsó pillanatban betiltotta gyűlésüket. Csak ezután tették meg a diákok a szükséges lépéseket és mára ismét gyűlést hívtak egybe, amelynek megtartására az engedélyt megkapták. Ma délelőtt a diákok nagy számban jelentek meg az egyetem aulájában. Számos szónok beszélt pro és kontra, de eddig még nem jutottak megállapodásra. A gyűlést délután folytatják Valószínűnek tartják, hogy a sztrájk befejezését fogják elhatározni és beiratkoznak zágrábi egyetemre.

— Szerb alattvalók hazautazása. Az éjjeli és a ma délelőtti Zágráb felé induló személy és gyorsvonatokkal a Fiume és Abbazia vidékén tartózkodó szerb alattvalók hazautaztak. Az elutazás váratlanul történt s annyian utaztak, hogy a közvetlen kocsis és még egy másik kocsis teljesen megtelt. A szerbek hirtelen hazautazása szoros összefüggésben van a szerb kormány tervével.

— Illemhelyek felállítására Fiumében. A városi állandó bizottság tegnap délben megtartott ülésén többek között az új illemhelyek felállítására tárgyalás is határozatot hozott, a mennyiben elfogadta László Ferenc budapesti cég ajánlatát, amely szerint a város harminc évre engedélyt ad a cégnek, az illemhelyek üzemben tartására. Az illemhelyek a város tulajdonát fogják képezni s télen reggel 7 órától este 9 óráig, nyáron pedig reggel félhat órától este fél tíz óráig lesznek nyitva. A használati díjakat a következőkben állapították meg. Első osztály 10 fil., második osztály 6 fil., és harmadik osztály 4 fil. A föliratokra néve kikötötte a város, hogy kizárólag olasz nyelvűek legyenek — valóban abderai rendszabály ilyen nagy idegenforgalmú városban.

— A kikötőből. Október 10-én. Indult „Gilda” osztrák gőzös Tiesztbe üresen, „Gino” osztrák gőzös Cetibe 1300 tonna fával.

x **Főügynököt keres** magas fix és jutalék javadalmazással elsőrangú biztosító intézet Fiume székhellyel Legalább 3—4000 korona óvadék készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban megkívántatik. Ajánlatok referenciákkal ellátva „Biztos jövő 1800” jelige alatt Blockner hirdető irodájába Budapest, IV. Sütőutca 6. kéretnek.

Távirat ◀▶ Telefon.

Katonai tanácskozások Budapesten.

BUDAPEST, okt. 10. A helyzet ugylátzik komolyra fordul. Minden jel arra vall, hogy nagy elhatározások készülnek. Hötzen-dorfi Konrad tábornok, vezérkari főnök tegnap egész napon át tanácskozott a hadügyminiszterrel, a külügyminiszterrel és Montecuccoli tengernaggyal, délután pedig öfelségénél hosszabb kihallgatáson volt.

A zágrábi hadtest mozgósítása?

ZÁGRÁB, okt. 10. A tizenharmadik hadtest mozgósítási előkészületei folyton tartanak. A hadtestparancsnokságnak egész személyzete éjjel-nappal lázasan dolgozik. A térparancsnokság tisztjeit ma éjjel sürgősen berendelték a hadtestparancsnokságra. Egész éjjel chifirozott táviratok mentek szét a hadtestparancs-

nokság területén levő helyőrségekbe. Egy szabadságon levő kapitányt Dolna-Tuzláról táviratilag szólították fel, hogy azonnal szakítsa félbe szabadságát és vonuljon be ezredéhez. A Száva hidját még mindig éjjel-nappal őrzik. Éjjel őrségek cirkálnak.

Pólából érkezett magántávirat szerint a „Zenta”, „Szigetvár” és „Aspern” hadihajók teljesen felszerelve készen állnak. Egyes hadihajók a dalmát vizekre indultak. A pólai arzenálban nagy előkészületek folynak. Mindez természetesen összefüggésben van a Balkánon történetekkel.

A hadtestparancsnokot holnapra visszavárják Zágrábba. Az itteni lapoknak a cenzura nem engedi meg a katonai hírek közlését. A zágrábi vasuti állomáson is előkészületek folynak és nagy kocsipark áll készenlétben.

Szerbia elkészült a háborúra.

BELGRÁD, okt. 10. Nemcsak a nemzeti pártiak, hanem Pasics az óradikálisok vezére, Stojanovic, az ifju radikálisok vezére, sőt a haladó pártiak is elkerülhetetlennek mondják a háborút. A fővárost Belgrádból Nischbe vagy Kragujeváca akarják áthelyezni. A lapok rendkívüli kiadásait azonnal megjelenésük után szétkapkodják. Az utóbbi két napon 4000 önkéntest toboroztak. Tegnap délután újabb nagy tüntetések voltak a színházi téren és a fejedelmi palota előtt.

Azt mondják, hogy Szerbia Montenegróval egyetemben meg fogja üzeni a háborút(?) Ausztria-Magyarországnak.

A szerb skuptina ülése.

BELGRÁD, okt. 10. A szerb skuptina rendkívüli ülése ma délben nyílt meg. Az elnöki széklet Jovanovic Zsupán foglalta el, ki kijelentette, hogy a skuptina azon lesz, hogy jelenlegi súlyos helyzetnek megfelelően eleget tegyen törvényes kötelességének.

A karzatok zsufolva vannak. Számos szónok van beszédre feliratkozva. Az épület körül álló tömeg lelkesen tüntet.

Londonban súlyosnak tartják a helyzetet.

LONDON, okt. 10. Kormánykörökben igen súlyosnak tartják a helyzetet. Angolország ennél fogva minden eshetőségre elkészül. A hadsereg és a haditengerészet összes osztályában lázas tevékenység folyik. Az egész flottát hadi felszereléssel látták el.

Ma ideérkezett Izvolszky orosz külügyminiszter.

Anglia hadihajókat indított el.

LONDON, okt. 9. Maltából jelentik: A „Glory” és a „Prince of Wales” csatahajók valamint a „Diana” és a „Lancaster” cirkálóhajók parancsot kaptak az indulásra. Rendelítési helyük ismeretlen.

MALTA, okt. 9. Ma este további négy csatahajó, négy cirkálóhajó és négy torpedóvadász Battenberg herceg parancsnoksága alatt elhagyta a maltai kikötőt. A kikötőben levő többi hadihajókat is lázasan szerelik fel.

Montenegro fegyverben áll.

BÉCS, okt. 10. A „Kroatische Correspondenz” jelenti Cattaróból: Bosznia annexiójának kihirdetése óta csak kevés kereskedőt lehet itt látni. A fejedelem állítólag — a végső szükségletet kivéve — megtiltotta a Montenegróból való távozást. Egy niksicsi kereskedő tegnap itteni barátainak elmondta, hogy egész Montenegró fegyverben áll. A Szandzsak felé eső határfalvakban mint Trepa és Andrijevicában 3000 puskával felfegyverkezett montenegrói áll. Ugyanannyi van Beranceban is. Vasojevic vojvoda vezénylete alatt.

A „Srbska Riec” megrend-szabályozása.

SZERAJEVO okt. 10. A boszniai szerb párt lapja a „Srbska Riec” tegnap gyászkeretben jelentette az annexiót. Ennek folytán a hatóság elkobozta a lapot. Budapestről parancs érkezett, hogy a lapnak tiltsák meg, hogy az annexióról egyáltalán írjon. A „Srbska Riec” szerkesztősege ennek folytán jobbnak látta a lapot teljesen beszüntetni.

KALOGÉN

**BRÁZAY SÖSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB**

Ferdinand király Filipopoliszban.
FILIPOPOLISZ, okt. 10. Ferdinand bolgár király idérkezésének öröme az egész város felv n lobogóva és az utcákon óriási néptömeg hullámzik. A király, kit a lakosság leirhatatlan lelkesedéssel fogadott, gyalog ment a székesegyházba, ahol hálaadó istentiszteletet tartottak Bulgária felszabadulása alkalmából.

Török államcsinyt terveznek.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 10. Az ifjú-törökök bizottsága arra való tekintettel, hogy a szultán az utóbbi napokban szintén a reakcionáriusok befolyásának enged, komolyan foglalkozik a szultán detronizálásának tervével.

Tegnap este az előkelőbb klubokban elterjedt a hír, hogy a szultán lemondott és utódja Resand herceg lesz. A hirt eddig nem erősítették meg. A helyzet mindenesetre olyan, hogy nagy eseményektől kell tartani.

A hangulat Konstantinápolyban.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 10. A kormány el van határozva, hogy nem üzen háborút s ehhez a végső eszközhöz csak akkor nyúl, ha Bulgária megkezdi az ellenségeskedést. Kétséges azonban, vajon lesz e a kormánynek elegendő hatalma, hogy békés szándékait végrehajtsa.

Szerb haditanács.

BELGRAD, okt. 10. A lapok külön kiadásai a kormánytól erélyes állásfoglalást követelnek.

Ma ismét újabb csapatok érkeztek vissza a hadgyakorlatokról. A csapatokat a lakosság élénk óvációban részesítette.

Ma éjszaka a konakban Péter király elnöklésével haditanács volt.

Az ó-radikális képviselők tegnap előterkezetet tartottak. A jelenvoltak többsége a háboru mellett foglalt állást.

Szalónikból, Triesztből Bécsből és Zágrábról szakadatlanul számos önkéntes jelentkezik.

Beck báró a királynál.

BUDAPEST, okt. 10. Beck báró osztrák miniszterelnök ma délelőtt öfelségénél hosszabb kihallgatás volt.

A delegáció munkája.

BUDAPEST, okt. 10. Az osztrák delegáció külügyi albizottsága ma délelőtt folytatta a külügyi expozéának és a bosnyák annexiónak tárgyalását.

A budapesti tüntetések.

BUDAPEST, okt. 10. A tegnapi szociálista tüntetések miatt összesen 30 embert tartóztattak le. Legtöbbet kisebb büntetést kaptak a rendőrségen és azután szabadon bocsátották őket. Csak öten vannak még letartóztatva, akiknél revolvert és töltényeket találtak.

Újabb szociálista népgyűlések.

BUDAPEST, okt. 10. A szociálista pártvezérek ma megjelentek a rendőrfőkapitánynál és újabb öt népgyűlést jelentettek be, hozzátevéen, hogy erre a munkásságot ötvenezer rőpiratban már meghívták. A főkapitány kijelentette, hogy a népgyűlések megtartását csak úgy engedheti meg, ha e vezetők teljes felelősséget vállalnak a rendért úgy a népgyűlések folyamán, mint azok után. Miután a bejelentők ezt a felelősséget elvállalták, a főkapitány az öt népgyűlés megtartását engedélyezte.

Megszűnt egyetemi sztrájk.

ZÁGRÁB, okt. 9. Az egyetemen ma megszűnt az egyetemi hallgatók sztrájkja és a ma tartott gyűlésen kimondták, hogy a jövőben a zágrábi egyetemet nem boykottálják.

Feljelentés egy hetilap szerkesztői ellen.

BUDAPEST, okt. 10. A budapesti rendőrségen ma feljelentést tettek Erdély Zsigmond a „Napió” című hetilap kiadója és Jákey Károly ugyanazon lap szerkesztője ellen sikkasztás miatt.

Sikkasztó ügyvéd.

BUDAPEST, okt. 10. A nagyvárad rendőrség ma táviratban jelentette a fővárosi rend-

őrségnek, hogy dr. Benedek Vilmos ügyvéd több sikkasztás elkövetése után megszökött Nagyváradról.

Hitvesgyilkos férj.

ARAD, okt. 10. Az Arad közelében lakó Ház György földbirtokos, feleségét, mivel ez a rossz bánásmód miatt elhagyta, több kézzúrással megölte. A hitvesgyilkos férjet letartóztatták.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-féle Emulsiót szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A SCOTT-féle Emulsió

oly édes mint a tejszín és a beteg szívesen veszi be és megemészti még akkor is ha a tejet visszautasítja. Köztudomásu, hogy az orvosok az egész világon legmelegebben ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.
Kapható minden gyógyszerben.

AZ Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hőrjük figyelembe venni.

Fontos ujtás!!

Számos család régi óhaja teljesül és a nagyérdemű fogyasztó közönség kényelmét szolgálja

Carlo Frisch

szállító cég
(Via Alessandrina, Jelcich ház)
új vállalata, mely a világhírű

Kőbányai Polgári Serfőző r. t.

palacksőreit mindenkinek lakásába költségmentesen szállítja.

Árusítja:

a világos márciusi sört,
a kőbányai barátsört és a serfőzdenek különleges, a leghiresebb orvos tanároktól ajánlott gyártmányát a

„Szent István” védjegyű
Dupla maláta sört.

Rendelések, 12 palackot meghaladó mennyiségben, a nap bármely szakában, gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

Díjmentes házhoz szállítás!

Kicsinybeni eladás a Via Alessandrina-i raktárhelyiségben.

Naponta frissen töltött palacksőrok.

Fontos ujtás!

Dr. Pachany A.

fogorvos Fiumében (Zmaič ház)

működik naponként d. e. 9-12 d. u. 2-6

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémerése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarhán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj
mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELEFON 534.

Élő virágcsokrot,

koszorút, virágdíszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárójában).

Cserepes növényben nagy választék.

Jó magyar házikoszt

kapható Fiume Via Germánia 11. III. emelet O. E.

Végeladás.

A felszámolás alatt levő Fiumei Butorgyár Részv. Társ. (Via Macello 6) mindennemű szalon- irodai s kávéházi széket s egyéb butorberendezéseket mélyen leszállított áron ad el.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb. A Via Risorta 8. számú házban egy nagy sütökemence bérbe adatik.

Első fumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

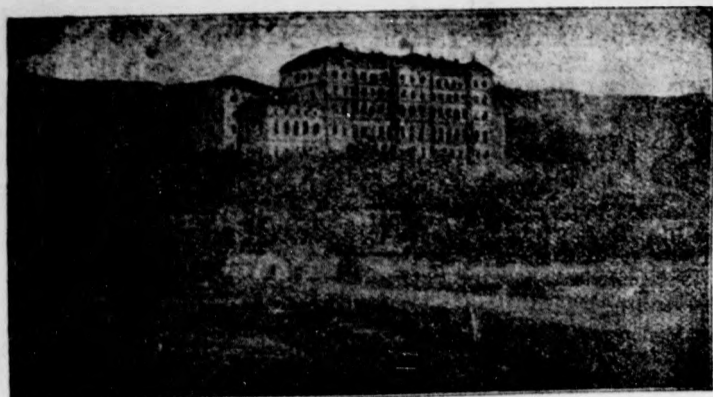
Eredeti színezett művészi fényképfelvételek.

Érdekes és tanulságos. A tanulóifjuság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten a

Magas Tátra, Dobsinainai jégbarlang.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Therapia Palace - Cirkvenicában

Az új bérlo által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron. Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényü tengeri fürdő, saját tehenészet, jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz. ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

ÓH JAJ!

Megfojt az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és eynyákasodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő izüek.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár: „NADOR” gyógyszertár Budapest, VI., Váci-körut 17.

ELJEN!

Egger-mellpasztillája! csakhamar meggyógyított

Kapható Fiumében: Accurti Károly, Babić Hinko, Mizzan Adorján Prodam János, Prodam F. Schindler Adolf gyógytárakban, Rosenkort Gusztáv

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

ABBAZIA VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és kitünő konyhával. — Mérsékelt árak. Kívánatra díjtalan prospektus.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶
Via Adamich I. sz. Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villánerítő, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.
Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.
Izletes magyar konyha. - Kitünő borok.
Kobányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

Hotel Meuble Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporettok megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos Inganni E.

Venier Penzió és Vendéglő

Velence Szt. Márktér.

Szobák 2 lírától feljebb villanyvilágítással. Éttermek kilátással a Szt Márktérre.

— Kitünő konyha minden órában. —

Procuratie vecchie 105. s. (a Quadri kávé mellett)

Tulajdonos Marco Venier.

DRÉKER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Köbánya) FIUMEI FŐRAKTARA.

Iroda: Ürmenyi-tér 6. — Telefon szám 22. Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákból érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákból.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupaik Emil, Ürmenyi-tér 6.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNACZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrasáy (a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!